

Чекліст для наукового керівника

Допоможіть вашим студентам і аспірантам писати й публікуватися доброчесно

- ✦ Використовуйте цей чекліст, аби допомогли студентам і аспірантам написати їхню дипломну чи дисертаційну роботу і опублікувати її результати, дотримуючись етичних вимог, норм та цінностей академічної доброчесності та уникаючи порушень стандартів професії.
- ✦ Чекліст має допомогти студентам та аспірантам підготувати їхню роботу й публікації з дотриманням найкращих дослідницьких практик, уникнути ризиків порушення академічної доброчесності та сумнівних дослідницьких практик.
- ✦ Чекліст варто використовувати від початку наукового керівництва й упродовж усієї роботи над підготовкою дослідження.
- ✦ Візьміть до уваги, що, можливо, нижченаведений перелік буде необхідно адаптувати до ваших потреб залежно від галузі досліджень, вашого попереднього досвіду та інституційних політик і правил.
- ✦ Залежно від поділу функцій на інституційному рівні, можливо, не ви несете відповідальність за кожне з нижчеперелічених питань. Вашою відповідальністю, однак, є переконатися в тому, що студент (аспірант) одержує необхідну підтримку.
- ✦ Може бути доцільним розглядати частину з наведених далі питань у групах з двох або більше студентів (аспірантів).

Загальна підготовка мене як наукового керівника

- ✓ Я прочитав інституційні вимоги, що стосуються наукового керівництва, і, якщо це необхідно, пройшов відповідне навчання.
- ✓ Я знаю, якими є вимоги до дипломної роботи (дисертації) у моєму закладі вищої освіти (науковому інституті).
- ✓ Я знаю, де в моєму закладі знайти інформацію про мої завдання як наукового керівника і організацію відповідних робочих процесів.
- ✓ Я обізнаний із нормами академічної та дослідницької доброчесності, включно з такими аспектами як підготовка завдань (робіт) на замовлення, «фабрики академічних текстів», авторство у подарунок, плагіат, управління даними тощо.

Академічна доброчесність

- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) обговорили цінності академічної доброчесності і причини, чому важливо підтримувати відповідальні академічні й дослідницькі практики.
- ✓ Я переконався, що мій студент (аспірант) пройшов належне навчання з питань академічної доброчесності.
- ✓ Ми дійшли згоди, що робота студента (аспіранта) над дипломом (дисертацією) відбуватиметься із дотриманням академічної доброчесності.
- ✓ Я пояснив студенту (аспіранту), до яких наслідків призводить нечесність у дослідженнях (плагіат, фабрикація та інші порушення академічної етики й процедур).
- ✓ Якщо мої студенти (аспіранти) не прослуховували курсів з академічної доброчесності, то я спрямував їх до ресурсів закладу вищої освіти (наукової установи) та до надійних інтернет-джерел, таких як <https://www.academicintegrity.eu/wp/all-materials/> або <https://www.skeptic.in.ua/integrity/>.
- ✓ Я підказав студентам (аспірантам), де знайти необхідні документи (етичний кодекс тощо).

Bridging Integrity in Higher Education, Business and Society

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union (2020-1-SE01-KA203-077)

Загальні поради

- ✦ Пам'ятайте, що ви — модель поведінки для ваших студентів й аспірантів.
- ✦ Залучайте здобувачів до культурних традицій вашої дисципліни, допоможіть їм подолати місток від учня до дослідника.
- ✦ Заохочуйте аспірантів й студентів до взаємодії із дослідницькою спільнотою та участі в академічних заходах.
- ✦ Заохочуйте студентів до саморефлексії і допоможіть їм розвинути критичне мислення.
- ✦ Намагайтесь мотивувати студентів, запитуйте їх про перебіг їхньої роботи.
- ✦ Покажіть студентам, що ви активні й зацікавлені їхньою роботою над дослідженням і публікаціями.
- ✦ Рекомендуйте студентам вести дослідницький щоденник як корисний спосіб зберігати всю необхідну інформацію разом.
- ✦ Якщо виникає проблема, прагніть розв'язати її без примусу й на користь здобувача освіти.

www.academicintegrity.eu/wp/bridge/
<https://twitter.com/projectbridge>
<https://fb.com/infobridgeproject>
bridgeinfo@academicintegrity.eu

Адаптований переклад з англійської:
Євген Ніколаєв.

Ця публікація поширюється на умовах ліцензії Creative Commons: Із Зазначенням Авторства – Поширення На Тих Самих Умовах 4.0 Міжнародна (CC BY-SA 4.0)

Підготовка до роботи зі студентом (аспірантом)

- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) погодили періодичність регулярних індивідуальних або групових зустрічей і намагаємось дотримуватися графіка.
- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) погодилися поважати робочий час кожного і не турбувати один одного на вихідних й під час канікул (відпустки).
- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) уклали зручний графік роботи.
- ✓ Я порекомендував студенту (аспіранту) вести дослідницький щоденник, щоб уся необхідна інформація була зручно доступна в одному місці.
- ✓ Я доступний для своїх студентів (аспірантів) і вони знають, що я докладу всіх зусиль, щоб їм допомогти; вони також знають, як і коли можна зі мною зв'язатися.
- ✓ Перед початком збору даних для дослідження я перевіряв, чи потрібен для дослідження мого студента (аспіранта) дозвіл етичної комісії, і допоміг йому пройти відповідну процедуру.

Формулювання дослідницьких питань і дизайн дослідження

- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) обговорили питання роботи з літературою й пошуку необхідних джерел.
- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) обговорили, яким буде характер внеску його дипломної роботи (дисертації) до наявного доробку в обраній галузі досліджень.
- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) обговорили і погодили дослідницькі питання, дизайн дослідження, методологію дослідження та те, в які способи буде моніторитися його перебіг.
- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) обговорили і погодили обсяг досліджуваних питань і необхідні для реалізації плану дослідження знання та навички. За потреби я порекомендував студенту (аспіранту) релевантні ресурси, тренінги чи шляхи отримання консультації.
- ✓ За потреби я порекомендував студенту (аспіранту) ще одного (зовнішнього) консультанта за тематикою дослідження.

Зворотний зв'язок

- ✓ Я проводжу регулярні консультації зі своїми студентами (аспірантами) та слідкую за перебігом їхніх досліджень.
- ✓ Я завжди спілкуюсь у зрозумілий спосіб та з повагою.
- ✓ Я завжди намагаюся надавати конструктивний зворотний зв'язок й звертати увагу на позитивні аспекти виконаної роботи.
- ✓ Я перевіряв і переконався, що мій студент (аспірант) належним чином збирає й обробляє дані.

Збір та аналіз даних

- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) погодили методи обробки й аналізу даних, що їх планується застосовувати.
- ✓ Я обговорив зі студентом (аспірантом) фактори, що можуть вплинути на об'єктивність аналізу даних, такі як різні форми викривлення даних чи конфлікти інтересів.
- ✓ Я роз'яснив студенту (аспіранту), що в його роботі слід чітко вказати на всі обмеження дослідження, форми можливого викривлення даних, потенційні конфлікти інтересів.
- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) обговорили вимоги до належного зберігання даних, зібраних під час дослідження, і погодили місце та способи зберігання цих даних.
- ✓ Я обговорив зі студентами (аспірантами) можливість появи статистичних викидів і пояснив, що з ними робити й чому їх не слід виключати з аналізованих даних.
- ✓ Я обговорив зі студентами (аспірантами) необхідність анонімізувати учасників дослідження (якщо це релевантно).

Bridging Integrity in Higher Education, Business and Society

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union (2020-1-SE01-KA203-077)

Нотатки

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

www.academicintegrity.eu/wp/bridge/
<https://twitter.com/projectbridge>
<https://fb.com/infobridgeproject>
bridgeinfo@academicintegrity.eu

Адаптований переклад з англійської:
Євген Николаєв.

Ця публікація поширюється на умовах ліцензії Creative Commons: Із Зазначенням Авторства – Поширення На Тих Самих Умовах 4.0 Міжнародна (CC BY-SA 4.0)

Академічне письмо

- ✓ Я надав студенту (аспіранту) приклади гарного академічного письма у моїй дисципліні.
- ✓ Я заохочую студента (аспіранта) працювати з літературою з питань академічного письма.
- ✓ Я переглядаю дипломну (дисертаційну) роботу та переконуюсь, що студент (аспірант) вміє належним чином оформлювати посилання та цитати.
- ✓ Я роз'яснив студенту (аспіранту) необхідність послідовно використовувати один стиль бібліографічних посилань.
- ✓ Я порекомендував студенту (аспіранту) користуватися програмним забезпеченням для роботи з бібліографічною інформацією (наприклад, Mendeley, Zotero та ін.).
- ✓ Я роз'яснив студенту (аспіранту) необхідність перевірити оформлення усього ілюстративного матеріалу (включаючи рисунки, графіки, таблиці тощо) та наявність належних посилань на їхні джерела, перш ніж подавати роботу до розгляду.
- ✓ Я роз'яснив студенту (аспіранту) необхідність перевірити перелік використаних джерел та його відповідність посиланням по тексту роботи.

Робота у команді

- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) обговорили і погодили питання внеску співавторів до спільної статті чи іншої публікації.
- ✓ Якщо робота студента (аспіранта) є частиною більшого дослідницького проекту, то ми обговорили, погодили і формалізували питання внеску студента (аспіранта) до проекту з точки зору авторства.
- ✓ Якщо робота студента (аспіранта) є частиною більшого дослідницького проекту, то ми обговорили, погодили і формалізували питання внеску студента (аспіранта) до проекту з точки зору використання даних.
- ✓ Якщо робота студента (аспіранта) є частиною більшого дослідницького проекту, то ми обговорили, погодили і формалізували питання внеску студента (аспіранта) до проекту з точки зору прав інтелектуальної власності.

Публікаційна етика

- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) ознайомилися із вимогами потенційного видавця.
- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) перевірили якість наукового журналу і обговорили питання публікацій у «хижацьких» виданнях. Я пояснив аспірантам, що публікація у «хижацькому» журналі не може вважатися апробацією дисертаційного дослідження.
- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) обговорили важливість вказувати як авторів публікації тільки тих осіб, які зробили суттєвий внесок до роботи, як це визначено у рекомендаціях Міжнародного комітету редакторів медичних журналів (ICMJE) та Комітету з питань публікаційної етики (COPE).
- ✓ Я переконався, що студенту (аспіранту) відомо, що співавторів публікації слід вказувати у порядку рівня їхнього внеску до роботи.
- ✓ Я переконався, що студенту (аспіранту) відомо про необхідність належним чином відзначити внесок у роботу осіб, які не задовольняють критеріям для їх зазначення як співавторів.
- ✓ Я переконався, що студенту (аспіранту) відомо про необхідність відкрито зазначити в публікації про конфлікти інтересів, якщо такі наявні.
- ✓ Я переконався, що студенту (аспіранту) відомо про необхідність зазначити в публікації тих, хто фінансував проведення дослідження.

Фіналізація дослідження

- ✓ Ми зі студентом (аспірантом) ознайомилися із вимогами закладу вищої освіти (наукової установи) до подання та/або захисту дипломної (дисертаційної) роботи.
- ✓ Коли дипломна (дисертаційна) робота була готова, я перевіряв її за допомогою програмного забезпечення з пошуку текстових збігів на предмет можливих ознак академічного плагіату.
- ✓ Я уважно прочитав і проаналізував усі розділи дипломної (дисертаційної) роботи здобувача перед фінальним захистом.

Bridging Integrity in Higher Education, Business and Society

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union (2020-1-SE01-KA203-077)

Нотатки

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

www.academicintegrity.eu/wp/bridge/
<https://twitter.com/projectbridge>
<https://fb.com/infobridgeproject>
bridgeinfo@academicintegrity.eu

Адаптований переклад з англійської:
Євген Николаєв.

Ця публікація поширюється на умовах ліцензії Creative Commons: Із Зазначенням Авторства – Поширення На Тих Самих Умовах 4.0 Міжнародна (CC BY-SA 4.0)

